

Szabó Sándor¹, Kovács Tibor², Kovács Zoltán³

AZ UTAK, TERÜLETEK AKADÁLYMENTESÍTÉSE V.⁴ (ROUTE CLEARANCE⁵)

A mozgás, manőver a csapatok tevékenységének szerves része. A háborúk sora bizonyítja, hogy az időben végrehajtott mozgások, manőverek, az utánpótlás időbeni szállítása alapvetően befolyásolta egy-egy műveleti tevékenység kimenetelét. Ma sincs ez másként. Ugyanakkor látnunk kell, hogy az aszimmetrikus hadviselés kapcsán számtalan új lehetőség, módszer alakult ki a csapatok biztonságos mozgásának akadályozására, megnehezítésére. Napjainkban a mozgás-manőverszabadság fenntartása a katonai műveletek egyik legfontosabb tevékenységévé vált. A biztonságos mozgási feltételek megteremtése igen komoly feladatok elé állítja a fegyvernemeket, szakcsapatokat egyaránt. Az erőfeszítések döntő többsége azonban a műszaki csapatokra hárul, amelyek felderítik, hatástalanítják a csapatok mozgását megnehezítő akadályokat, helyreállítják az utakat, műtárgyakat, biztosítva ezzel a biztonságos mozgási feltételeket. Publikációinkban ezen erőfeszítéseket szeretnénk bemutatni.

Kulcsszó: mozgás, manőver, mozgékonyság, út, akadálymentesítés, műszaki eszköz

ROUTE AND AREA CLEARANCE

The freedom of movement and maneuver are integral part of troops' activity. A series of wars prove that the motions, maneuvers, delivery of supply in the right time fundamentally influenced operational activity outcomes. Situation today is the same. However, in the asymmetrical warfare there are many new possibilities and methods to hinder the safe movement of troops. Today, the freedom of movement of troops has become main task of military operations. The safe movement conditions pose a serious task of combined arms and branch of service. The deciding majority of the efforts fall to the engineer troops. They detect and disarm the obstacles, restore roads and objects and provide safe conditions for movement. In this article we want to present these efforts.

Keywords: movement, maneuver, mobility, route, area, clearance, engineer equipment

BEVEZETÉS

Előző publikációinkban bemutattuk az útvonal akadálymentesítés végrehajtása során alkalmazott módszereket, eljárásokat az iraki tapasztalatok alapján.

Jelen írásunkban – az előző rész folytatásaként – áttekintjük az iraki haderő útvonal akadálymentesítő erői felkészítésének tapasztalatait.

„2009. február 27-én Obama elnök Camp Leujene-ben tartott beszédében bejelentette, hogy választási ígéretéhez híven az amerikai harcoló alakulatokat 2010. augusztus 31-ig kivonják Irakból. Ezt követően váltotta fel az Iraki Szabadság hadműveletet az Új Hajnal hadművelet

¹ Szerzőtársunk 2015. május 16-án elhunyt. Mivel a teljes cikksorozat előkészületeinek és vázlatos elkészítésének is aktív részese volt, a továbbiakban is társszerzőként tüntetjük fel a nevét.

² Nemzeti Közszolgálati Egyetem, E-mail: kovacs.tibor@uni-nke.hu

³ Nemzeti Közszolgálati Egyetem, E-mail: kovacs.zoltan@uni-nke.hu

⁴ Bírálta: Prof. Dr. Padányi József mk. dandártábornok, E-mail: padanyi.jozsef@uni-nke.hu

⁵ A kifejezések alapvetően a feladatrendszer tartalma szerint kerülnek fordításra. (A szerzők megjegyzése.)

(Operation New Dawn), amelynek keretén belül az amerikai katonai erők elsőrendű feladata stabilizációs műveletek végrehajtása lett. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy az Irakban állomásozó amerikai erők egyik fő feladatává vált a kiképzés.”^{6,7}

AZ IRAKI ÚTVONAL AKADÁLYMENTESÍTŐ ERŐK FELKÉSZÍTÉSÉNEK TAPASZTALATAI⁸

Az amerikai katonai szakértők szerint az amerikai erők kivonása miatt az iraki hadseregnek (Iraqi Army – IA) szüksége lesz a képességeinek jelentős bővítésére. A felkészítés egyik igen fontos területe az improvizált robbanószerkezetek elleni harc. Ezek az eszközök jelentik az első számú veszélyt mind a koalíciós, mind az iraki erők számára. Ennek megfelelően kiemelt kérdéssé vált az útvonal akadálymentesítő csoportok felkészítése.

Felismerve az iraki képességek hiányát, a 4. dandár különleges zászlóalja (Brigade Special Troops Battalion – BSTB) több más alakulattal közösen kidolgozta az Operation Lionclaw tervet az iraki útvonal akadálymentesítő kapacitás kiépítésére. A művelet négy kritikus részből állt: személyi állomány, felszerelés, kiképzés és együttműködés. Az iraki hadsereg katonai átképző csoportja négy szakaszerejű kötelék kiképzését hajtotta végre. A másik kulcsfontosságú kérdés az iraki haderő részére szükséges felszerelések meghatározása volt. Az irakiak útvonal akadálymentesítő járműve a Badger, amely az aknarobbanás elleni védelemmel rendelkező (Mine Resistant Ambush Protected – MRAP⁹) Cougar egyik változata.

1. ábra Badger ILAV¹⁰

2. ábra Badger manipulátor karral felszerelve¹¹

⁶ Kemény János: Az amerikai–iraki védelmi együttműködés helyzete napjainkban. Nemzet és Biztonság . 2011. december. [Url: http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/kemeny_janos-az_amerikai_iraki_vedelmi_egyuttmukodes_helyzete_napjainkban.pdf](http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/kemeny_janos-az_amerikai_iraki_vedelmi_egyuttmukodes_helyzete_napjainkban.pdf), 57. oldal. 2015.01.28.

⁷ Lásd részletesebben: Tomolya János, Padányi József: A műszaki erők alkalmazása az iraki Szabadság Műveletben. Hadtudományi Szemle 3: (2008) 40. oldal. [Url: http://uni-nke.hu/downloads/kutatas/folyoiratok/hadtudomanyi_szemle/szamok/2008/2008_3/2008_3_hm_tomolya_padanyi_34_48.pdf](http://uni-nke.hu/downloads/kutatas/folyoiratok/hadtudomanyi_szemle/szamok/2008/2008_3/2008_3_hm_tomolya_padanyi_34_48.pdf). 2012.04.12.

⁸ Captain Andrew P. Sanders, Major Marvin L. Griffin, First Lieutenant Eric R. Gentzel: Operation Lionclaw: building Iraqi Route Clearance Capability Through Active Phartnership. [Url: http://www.wood.army.mil/ENGRMAG/PDFs%20for%20Jan-Apr%2009/Sanders.pdf](http://www.wood.army.mil/ENGRMAG/PDFs%20for%20Jan-Apr%2009/Sanders.pdf), 2014.08.30.

⁹ Daruka Norbert: A bűnös célú/terror jellegű robbantások és az ellenük való védekezés lehetőségei, különös tekintettel a tűzszerész feladatok ellátására. PhD értekezés. 239. oldal. Budapest, 2013. NKE EKK

¹⁰ Forrás: <http://mouragraphics.webnode.pt/fotos-veiculos/#p1000124-jpg>, 2015.01.29.

¹¹ Forrás: <http://www.longwarjournal.org/multimedia/8th%20Div%20ILAV%20Badger%2020Oct08-thumb.jpg>, 2015.01.28.

Az iraki hadosztályok egyenként négy ilyen járművel rendelkeztek, így különböző alternatívákat kellett kidolgozni az alkalmazásukra. Az amerikai útvonal akadálymentesítő járőr egy felderítő részlegből, átvizsgáló részlegből és biztosító részlegből áll. A felderítő részlegben található egy-két Husky aknakereső jármű és az aknataposó hengerrel felszerelt RG-31 (Self Protection Adaptive Roller Kit – SPARK).

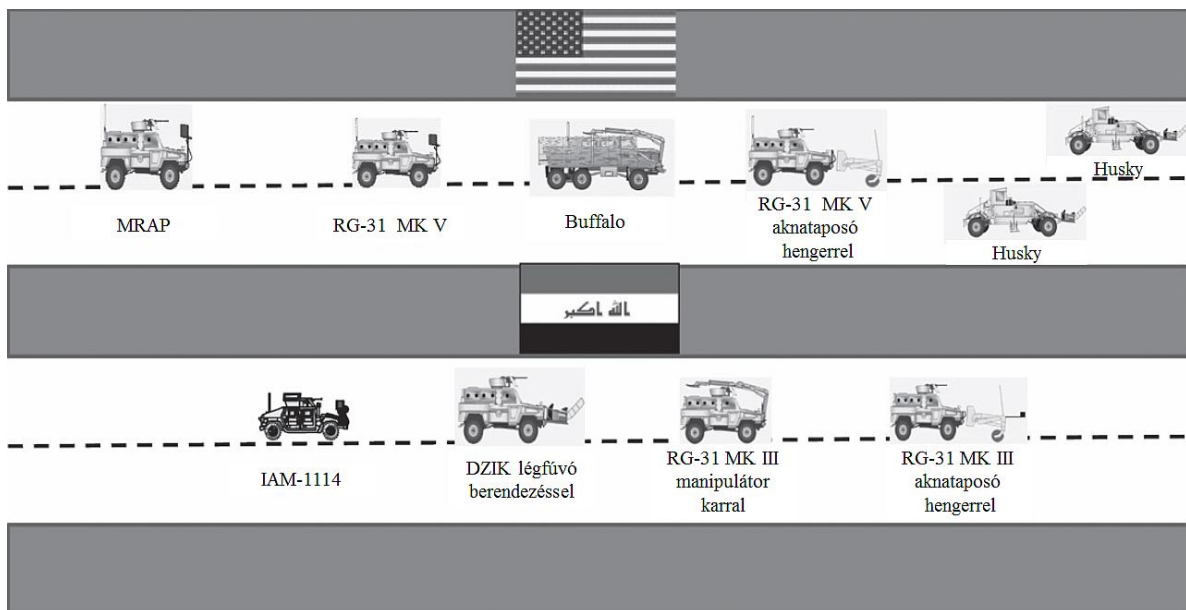

3. ábra Husky talajradarral¹²

4. ábra RG-31 aknataposó hengerrel¹³

Az átvizsgáló részleg Buffalo aknarobbanás elleni védelemmel rendelkező útvonal akadálymentesítő járműve végrehajtja a talált szerkezet vizsgálatát és az RG-31 vagy MRAP típusú járművek gondoskodnak a közelbiztosításról (5. ábra).

5. ábra Az amerikai és iraki útvonal akadálymentesítő csoport felszerelése¹⁴

¹² Forrás: <http://www.c4defence.com/upload/cache/data/ckfinder/images/husky-530x460.png>, 2015.01.29.

¹³ Forrás: http://news.cnet.com/i/bto/20080522/SPARK_540x405.jpg, 2014.08.13.

¹⁴ Szerkesztette Dr. Szabó Sándor Forrás: Captain Andrew P. Sanders, Major Marvin L. Griffin, First Lieutenant Eric R. Gentzel: Operation Lionclaw: building Iraqi Route Clearance Capability Trough Active Partnership. Engineer, January–April 2009. pp. 38–41. Url: <http://www.wood.army.mil/ENGRMAG/PDFs%20for%20Jan-Apr%2009/Sanders.pdf>, 39. oldal 1. sz. ábra. 2014.08.30.

Az iraki járőr eszközeinek kialakítására az eredeti terv az volt, hogy az iraki erők a lengyelek által gyártott DZIK páncélozott személygépkocsit, mint alapjárművet alkalmazzák a felderítő és az átvizsgáló részlegben egyaránt, előbbit felszerelve egy légfúvóval, utóbbit pedig egy manipulátor karral az átvizsgálási feladatokhoz.

6. ábra Lengyel gyártmányú Dzik¹⁵

7. ábra Dzik felfegyverezve¹⁶

Amerikai javaslatra a járőrt kiegészítették még egy RG–31 aknataposó hengerrel felszerelt járművel a felderítéshez és egy iraki M1114 páncélozott járművel a közelbiztosításhoz.

A műszaki és mechanikai értékelések után megállapították, hogy a DZIK jól működik a felszerelt légfúvóval, az amerikaiak pedig felszereltek egy manipulátorkart az aknataposó henger tartójára, amelyet a technikai csoportjuk tervezett és gyártott le. Miután a gyártás befejeződött, a kezdeti, négy járműből álló (2 db RG–31, egy DZIK, egy M1114) eszközkészlet teljes mértékben alkalmazásra kész volt (5. ábra).

Az iraki állomány 14 napos képzése Kalsu előretolt művelti bázison került végrehajtásra. Az amerikai útvonal akadálymentesítő szakaszparancsnok, a rajparancsnokok és EOD katonák, mint kiképzők az első héten többnyire elméleti oktatást folytattak. A képzés témakörei a gépjárművek mentésére, a járőrözésre és a helyszíni járműkarbantartásra összpontosultak.

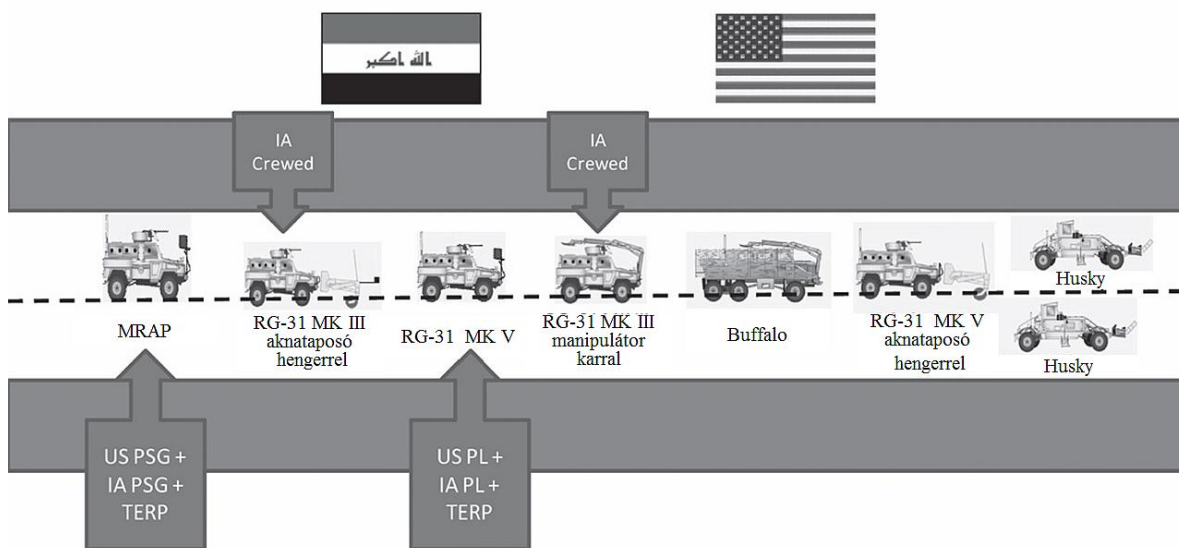
A képzés második hetében a kiképzendők „járőrözési” tevékenységet hajtottak végre szituációs kiképzési gyakorlat (Situational Training Exercise – STX) keretében az előretolt művelti bázison. Az amerikai EOD katonák gyakorló IED-eket és iniciáló rendszereket telepítettek a működési környezetben, az iraki katonák pedig vezették a járműveket és üzemeltették a berendezéseket, keresve a feltételezett robbanószerkezeteket.

Miután az első szakasz befejezte a kéthetes kiképzést, készen álltak megkezdeni az együttműködést, a közös feladat-végrehajtást az amerikai erőkkel. Habár korábban is volt bizonyos szintű együttműködés a két nemzet katonái között, de akadálymentesítés közös, együttes végrehajtására eddig még nem került sor.

A közös végrehajtás begyakorlásának elején az amerikai szakasz vezette a tevékenységet, amely magába foglalt egy „gyakorló kört”, majd a tényleges végrehajtást (8. ábra).

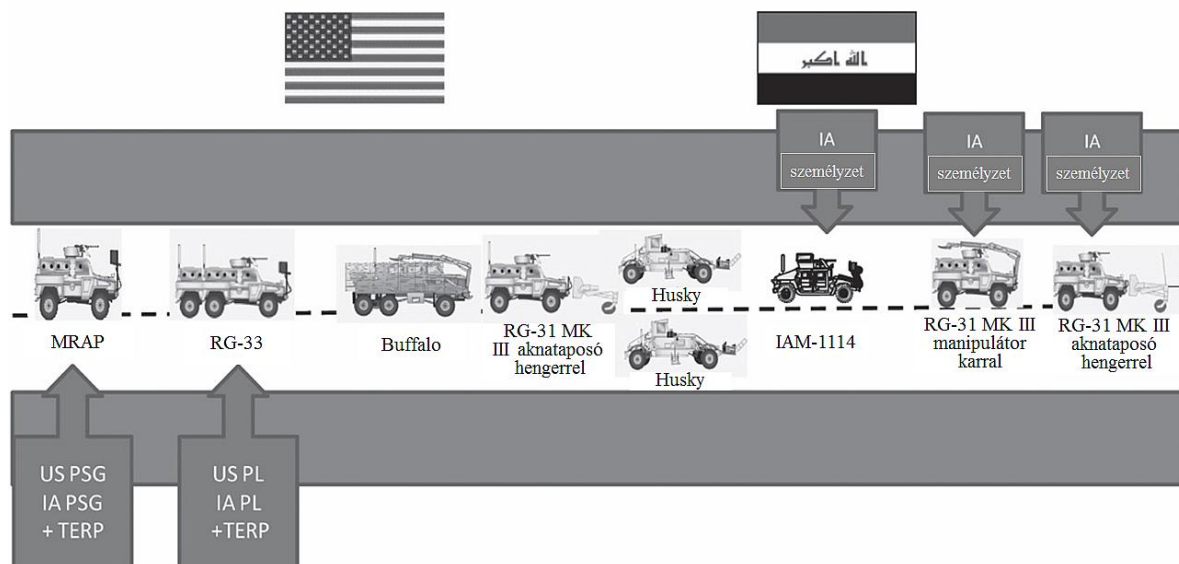
¹⁵ Forrás: <http://www.military-informer.narod.ru/Photo/Armored/Dzik.jpg>, 2015.01.30.

¹⁶ Forrás: http://en.wikipedia.org/wiki/AMZ_Dzik#mediaviewer/File:Dzik_APC_transports_Iraqi_army_soldiers.jpg, 2015.01.30.

8. ábra Közös útvonal akadálymentesítő járőr amerikai vezetéssel¹⁷

Az együttműködést továbbfejlesztve, a begyakorlás további részében az iraki fél vette át a tevékenység irányítását, az amerikai erőket integrálták az iraki szakasz vezetése alá (9. ábra). Az egyik amerikai útvonal akadálymentesítő szakaszt kijelölték állandó „partnerségi szakasz-
nak”, így a műveletek egységessé váltak és a szakasz vezetése fejleszteni tudta a személyes kapcsolatát is, amely nagyon fontos sikertényező az arab kultúrában.

9. ábra Közös útvonal akadálymentesítő járőr iraki vezetéssel¹⁸

¹⁷ Szerkesztette Dr. Szabó Sándor Forrás: Captain Andrew P. Sanders, Major Marvin L. Griffin, First Lieutenant Eric R. Gentzel: Operation Lionclaw: building Iraqi Route Clearance Capability Trough Active Partnership. Engineer, January–April 2009. pp. 38–41. Url: <http://www.wood.army.mil/ENGRMAG/PDFs%20for%20Jan-Apr%2009/Sanders.pdf>, 40. oldal, 2. sz. ábra. 2014.08.30.

¹⁸ Szerkesztette Dr. Szabó Sándor Forrás: Uo. 40. oldal, 3. sz. ábra. 2014.08.30.

Az első sikeres kiképzés után megkezdődött a többi iraki szakasz kiképzése is. A kezdeti nyelvi és technikai nehézségek ellenére folyamatosan fejlődtek, javultak a vezetési és irányítási taktikák, technikák és eljárások (Tactics, Techniques, and Procedures – TTP), valamint a gyakorlati végrehajtás színvonala. Az egyes feladatok végrehajtását követően rendszeresen értékelték a felmerült hiányosságokat.

10. ábra Tapasztalatok megbeszélése¹⁹

A szakaszokat két részre osztották, mindegyik részleggel kétnapos gyakorlati kiképzést és a hozzákapcsolt begyakorlások hajtottak végre az előretolt műveleti bázison. A kiképzés és begyakorlás magába foglalta az IED felkutatását, a szerkezet megvizsgálását, megsemmisítését (felrobbantását), az egészségügyi kiürítést és a gépjárművek mentését. A sikeres elméleti felkészítést és műveleti bázison végrehajtott begyakorlást követően az egyesített járőr képessé vált műveletek végrehajtására éles körülmények között, az előretolt műveleti bázison kívül.

Minden részleg egy háromnapos kombinált járőrtevékenységet hajtott végre. A feladatvégrehajtást a kisebb veszélyt jelentő többsávos utak menti területekkel kezdték, hogy „beletanuljanak” a valós környezetben történő tevékenységbe. A közös járőrökben az iraki elem végezte az IED gyanús eszközök megvizsgálását, az útvonal zárását a vizsgálat folyamán. Minden járőrözés után végrehajtottak egy közös megbeszélést, hogy összegyűjtsék a tanulságokat a napi működés, a vezetési és irányítási tevékenység hatékonyságának növelésére.

Minden további kiképzett iraki szakasz gyakorlati felkészítése és éles bevetése hasonló körülmények között zajlott le. Ahogy korábban, a járőrök a valós tevékenységüket egy kisebb forgalmú többsávos autópályán kezdték meg. Ez lehetővé tette, hogy az irakiak könnyebben manőverezzenek, és jobban tudjanak koncentrálni az útvonal akadálymentesítés mozzanataira anélkül, hogy egy beépített területen a polgári forgalomra is figyelni kellett volna.

¹⁹ Forrás: http://static.dvidshub.net/media/thumbs/photos/0808/108849/1000w_q75.jpg, 2015.01.30.

Az iraki szakaszparancsnok az amerikai szakaszparancsnok járművében helyezkedett el, ahonnan a járműbe épített AN/VIC-3 kommunikációs rendszer segítségével képes volt vezetni, irányítani a saját alakzatát és tolmács segítségével összehangolni a tevékenységet az amerikai járőrrel.

11. ábra Iraki vezetőségű útvonal akadálymentesítő járó²⁰

A közös járőrözés öt napon keresztül zajlott iraki vezetéssel, közben a járőrök tevékenysége folyamatosan fejlődött, egyre „nehezebb” viszonyok között dolgoztak, a viszonylag egyszerű útvonaltól a többsávos autópályán át a bonyolult terepig. Az iraki navigációs és vezetési-irányítási képességek számára a legnagyobb kihívást a túlszűfolt Haswah és Iskandariyah városokon keresztül történő manőverezés jelentette, melyeket sikeresen hajtottak végre.

Az Operation Lionclaw terv sikeresen megteremtette az iraki hadsereg számára a lehetőséget és a képességet a közös műveletek végrehajtására az amerikai haderővel. Önálló feladatvégrehajtásra azonban csak a megfelelő mennyiségű és minőségű technikai eszközök beszerzését követően kerülhetett sor.

ÖSSZEFOGLALÁS

Jelen publikációnkban – az előző rész folytatásaként – rövid áttekintést adtunk az iraki haderő útvonal akadálymentesítő erők felkészítésének tapasztalatairól. Írásunk folytatásaként részletesebben áttekintjük az út- és terület akadálymentesítés végrehajtása során alkalmazott technikai eszközök főbb jellemzőit, alkalmazásuk sajátosságait.

²⁰ Forrás: http://d2.static.dvidshub.net/media/thumbs/photos/0809/114273/450x301_q95.jpg, 2015.01.30.

FELHASZNÁLT IRODALOM, FORRÁS

1. Captain Andrew P. Sanders, Major Marvin L. Griffin, First Lieutenant Eric R. Gentzel: Operation Lionclaw: building Iraqi Route Clearance Capability Through Active Partnership. Engineer, January–April 2009. pp. 38–41. Url: <http://www.wood.army.mil/ENGRMAG/PDFs%20for%20Jan-Apr%2009/Sanders.pdf>, 2014.08.30.
2. Daruka Norbert: A bűnös célú/terror jellegű robbantások és az ellenük való védekezés lehetőségei, különös tekintettel a tűzszerész feladatok ellátására. PhD értekezés. Budapest, 2013. 243 p. NKE Egyetemi Központi Könyvtár.
3. Kemény János: Az amerikai–iraki védelmi együttműködés helyzete napjainkban. Nemzet és Biztonság . 2011. december. Url: http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/kemeny_janos-az_amerikai_iraki_vedelmi_egyuttmukodes_helyzete_napjainkban.pdf, 57. oldal. 2015.01.28.
4. Tomolya János, Padányi József: A műszaki erők alkalmazása az iraki Szabadság Műveletben. Hadtudományi Szemle 3: (2008) 34–48. oldal. Url: http://uni-nke.hu/downloads/kutatas/folyoiratok/hadtudomanyi_szemle/szamok/2008/2008_3/2008_3_hm_tomolya_padanyi_34_48.pdf. 2012.04.12.
5. Route Clearance Handbook (Tactics, Techniques, and Procedures) No. 06-32 Sep 06. Center for Army Lessons Learned (CALL) Fort Leavenworth, KS 66027-1350. Url: <https://ia600603.us.archive.org/12/items/RouteClearanceHandBook/RouteClearanceHandBook.pdf>, 2014.06.26.
6. http://d2.static.dvidshub.net/media/thumbs/photos/0809/114273/450x301_q95.jpg, 2015.01.30.
7. http://en.wikipedia.org/wiki/AMZ_Dzik#mediaviewer/File:Dzik_APC_transports_Iraqi_army_soldiers.jpg, 2015.01.30.
8. <http://mouragraphics.webnode.pt/fotos-veiculos/#p1000124-jpg>, 2015.01.29.
9. http://news.cnet.com/i/bto/20080522/SPARK_540x405.jpg, 2014.08.13.
10. http://static.dvidshub.net/media/thumbs/photos/0808/108849/1000w_q75.jpg, 2015.01.30.
11. <http://www.c4defence.com/upload/cache/data/ckfinder/images/husky-530x460.png>, 2015.01.29.
12. <http://www.longwarjournal.org/multimedia/8th%20Div%20ILAV%20Badger%2020Oct08-thumb.jpg>, 2015.01.28.
13. <http://www.military-informer.narod.ru/Photo/Armored/Dzik.jpg>, 2015.01.30.